

L'ANTÍLOP

I

De la granja a la bassa dels elefants, hi havia vint quilòmetres. El camí era pedregós i el vehicle aixecava una boira de polseguera roja. El petit ròdol d'aigua, apareixia com un mirall que reflectia el blau nítid del cel. Al voltant, la sabana, amb tot el ventall de grocs, del saur fins al caqui. El motor s'aturava i s'estenia el silenci; de rerefons, el murmuri del botorn agitant l'abellatge. Arran d'aigua, desapareixien les herbes, i la terra roja envoltava el cercle.

A migdia, s'acostaven les grans bèsties, removien l'argila i feien que l'aigua semblés vi negre. Les cues dels elefants brandaven com cordes d'estrassa fosca. Llavors, el seu pare i ella s'acostaven a la riba, molt a poc a poc, es llevaven la roba, i es mullaven al costat dels animals. Sovint, es cobrien la pell d'argila i es deixaven assecar al sol. Aconseguien, per tot el cos, aquella tonalitat color d'aram amb què s'abillaven els nadius del país.

Avui, la Jana, mira la pantalla de l'ordinador i es contempla l'esquena nua; la cabellera rossa caient-li fins a la cintura; les cames llargues i fimbrades amb l'aigua ran de genoll. Al fons, els volums obscurs dels elefants, la volta del cel, que s'encenia amb la llum ataronjada de l'horabaixa; la copa immensa d'una acàcia de color verd fosc; la immensitat de la planúria de més enllà de la bassa. Aquesta foto, la deuria fer la Dahomey, la dona d'en Nkono, o potser el pare.

D'ençà de tot això, només han passat sis mesos; i li sembla que ha transcorregut una eternitat.

Es posa a plorar. Tanca l'ordinador i s'estira al llit. El vent pica la finestra. Enllà dels vitralls, les torres de la Vila Olímpica comencen a encendre les espelmes dels balcons. La claror somorta tenyeix d'argent la mar. Àfrica és lluny i ella està molt trista.

II

Comença la setmana. Tot costa més del que li havien dit. La ciutat és feixuga. L'escola és un infern. La gent són com els autobusos, sempre amunt i avall; soroll, fum, pressa... i una profunda solitud enmig de la massa. Les aules de l'institut esdevenen espais artificials, bruts, curulls de pintades maldestres, sense un bri de sentit artístic. La gent li fa por. L'anomenen porca, perquè diuen que fa pudor de suor. Es dutxen cada dia; ella és incapaç de fer-ho (a banda de la dutxa de després d'educació física). L'aigua és un tresor. A Mara Pole cada família consumeix mitja galleda d'aigua al dia, i l'han d'anar a buscar al pou. I és una aigua vermella, amb miques de terra i de pedres; cal filtrar-la. La mare li diu que a Barcelona tot és diferent i que cal que es dutxi cada dia. Ella no pot; de moment, no pot. Es renta com els felins; pam a pam, amb un drap i un bol d'aigua calenta. Després s'empastifa d'encens i de colònia d'infant; i tot i així l'anomenen porca. I li obren la motxilla. I li fan el buit. Li recorden

que fa cara de pa de quilo, bo i ser prima i fimbrada com una euga. Voldria fer amics, però no sap de què parlar-los.

-Sembles una pagesa d'Holanda -li diu el Ferran, el noi que s'asseu al pupitre de la seva esquerra -; tan rossa i amb aquests ulls de crueltat, petits i blaus. Mirant-te, em fa l'efecte de veure una vaca suïssa; però quan et poses la roba de gimnàstica resulta que ets un antílop.

I d'ençà de la cursa dels mil metres, l'anomenen "l'antílop", perquè arriba a la meta trenta segons abans que qualsevol altre. Ara pensa que no hauria d'haver corregut tant, però ja està fet.

Les classes s'acaben a les cinc i se'n va caminant a casa. La ciutat és bulliciosa; hi ha molt de soroll; fins i tot a la nit. Ella hi va néixer fa catorze anys, però se n'ha passat tretze sense trepitjar-la. Els diumenges a la tarda, s'acosta a la platja amb la mare i s'estan totes dues mirant les onades i recordant el pare. Acaben plorant.

III

La mare jau al sofà mirant l'Informe Setmanal; parlen del Dalai Lama. La Jana navega per internet asseguda a la taula del menjador. Creix el dissabte a la nit, i el corsec va i ve com una mala febre, com un mal de queixal que no minva. La mare s'eixuga una llàgrima. La Jana se li acosta i l'abraça.

-Quan ho superarem? -pregunta la nena.

-No ho superarem. Arribarem a viure amb això. Algun dia, fins i tot aconseguirem viure felices; però mai no ho superarem.

Apaguen el televisor. Surten al balcó. Vint metres per sota d'elles, les persones caminen amunt i avall com formigues. Mirant-les, senten que els falta alguna cosa, una realitat insubstituïble sense la qual se saben incompletes. La gent del carrer, tan feliç, els fa mal a l'ànima. I els arriben les rialles. Grups de joves que se'n van a sopar. Un comiat de soltera amb clàxons escandalosos i orelles de conilletes. Corrués de cotxes desfilant Marina avall. Al lluny, la ronda litoral i els vehicles dins la nit com una caravana d'éssers sadollats de calidesa. Cada automòbil anuncia una família, potser una parella, algú que torna a casa o que se'n va de festa. Al voltant de tot això, la sorollosa i obscura nit de Barcelona. Ho contemplen tot en silenci.

-És el destí. -diu la mare tot d'un plegat -. El destí està escrit i no hi podem lluitar.

-No, mare; no és el destí. Si haguéssim marxat l'any passat quan ens van advertir...

-No t'hi capfiquis... Ja està fet! -exclama, i trenca a plorar. La Jana l'abraça i també plora. A la volta del cel, hi guspireja una estrella fugaç que no arriben a veure. Les noies del comiat ja són a prop del Port Olímpic. Creix l'estridència d'una ambulància. Se'n tornen a dins, a la sala d'estar. Engugen el televisor. Fan La Nòria i un periodista sense escrúpols humilia l'ex-dona d'un torero retirat. S'adormen al sofà amb el rerefons de les veus del televisor.

IV

Mara Pole era més enllà de la sabana, a uns quaranta quilòmetres de la bassa dels elefants; el seu pare s'hi acostava sovint. El diàleg amb el cabdill del poblat resultava essencial per a controlar els furtius. Les immenses praderies d'abellatge desapareixien de sobte, i el camí s'enfilava per una muntanya de roca granítica.

La Jana recorda especialment el dia del seu tretzè aniversari, quan el pare va acceptar-la com a acompanyant en una de les seves visites al cabdill. En Nkono, que era el guarda del parc, el seu pare i ella, sallaven amb el tot terreny per l'únic camí que travessava la sabana. Li vénen, ara, a la memòria, els mots que li dirigí el cap del poblat quan es va assabentar que aquell dia ella complia tretze anys.

-Els esperits dels nostres avantpassats ens envolten i ens protegeixen. I, a tu, et protegiran especialment avui.

Tots els nois i noies del poble van dansar davant d'ella per invocar la força dels esperits. Les noies es començaren a moure lentament, imitant les tortugues. Després es desplaçaren amb la velocitat i els gests dels antílops, sempre al ritme dels timbals, amb les faldilles de palla, llargues fins als peus, i la resta del cos nu i decorat amb pintades blanques que trenaven formes vegetals. Els nois les seguien, imitant-los els gests, amb indumentàries similars i expressions emfàtiques. La convidaren a ballar, i fou tanta la insistència que no va tenir ànims de negar-s'hi.

V

Que si va amb espadenyes del mercat, d'aquelles que tothom es compra per anar per casa, de tela blanca i basta i soles de goma, quan és ben clar que és de casa bona; només cal veure com la seva mare surt cada dos per tres a la tele parlant de la selva, o del Tibet, o de la pobresa d'Haití, o vés a saber de què més. Si viatgen tant, deu ser perquè estan ben arregladetes. I el seu pare, ella ni l'anomena; segur que els passa una bona pensió; una d'aquelles pensions que et permeten viure com un príncep. És ben clar que això d'anar amb sabatilles del mercat és només per fer-se la pobra, la interessant, la "progre". Perquè en el fons és una estirada i una orgullosa. I si no, per què xerra tan poc, per què s'asseu en un racó de l'aula i es posa a llegir, o a escriure, o a comptar les volves de pols del sostre. Es veu de lluny que li fa fàstic haver de compartir l'escola amb nosaltres. Ella, que ha trepitjat més països que el Papa de Roma. I als mestres, els té al palmell de la mà; no n'hi ha ni un que no ens hagi fregat pels morros els viatges de la Jana. La Jana a Manaus, la Jana a Etiòpia, la Jana al volcà més actiu de Hawaii, la Jana escapant-se de Ruanda quan esclatava una revolució... Estem de la Jana fins al monyo. Jana, l'antílop, la que fa pudor de cabra, la que té la fatxenderia de deixar-nos enrere a Educació Física, la que fa cara de nena petita quan en realitat és més verinosa que un escurçó. Fa fàstic només de mirar-la: les malles de coloraines, les camises amples, els cabells deixats anar com una bruixa. No du arracades, ni penjolls, ni braçalets, ni es pinta; sembla una monja boja. Sí. Li escau millor "monja boja" que no pas antílop.

-Hola Jana. -li diu una noieta que se li acostava tota decidida i que fa l'aspecte de no haver trencat mai un plat.

-Hola Rut.

-Em sap molt de greu com t'estan tractant; vull que sàpigues que estic amb tu, que pots comptar amb mi pel que vulguis.

-Gràcies. No tinc res en contra de ningú; intento ser normal i prou.

-Ja ho sé. Per això estic aquí. D'ara endavant no estaràs mai sola.

VI

Ajagut al llit, el Ferran escolta el bram esgarrifós de la seva mare; mai no l'havia sentida així. Copeja la tauleta de nit amb el puny clos. Prem les dents. S'ofega un gemec. Es clava els auriculars als orificis de les orelles i aconsegueix fugir ben lluny: "Tokio hotel", els ulls tancats i els records de l'estiu passat. No vol plorar. Ja no té edat per plorar. Algun dia marxarà lluny, molt lluny d'aquest pis i d'aquesta família de bojós. Si els seus amics sabessin en quina mena de família viu es moriria de vergonya. Abaixa, un instant, el volum del MP3.

-Fill de puta. -sent.

-A mi, tu, no em faràs això; això no m'ho faràs -diu la seva mare; després un cop sec, com de cadira que es tomba.

Tremola. Apuja, de nou, el volum. S'eixuga una llàgrima. No hi anirà; no hi pot anar. L'última vegada que es va posar enmig de tots dos va acabar amb un ull de vellut i l'ànima esquerdada. Que peti tot, que s'acabi tot; ja n'hi ha prou. "Tokio Hotel" l'agafa a coll i l'eleva per damunt de les torres de Barcelona. Li agradaria tenir una vida com la de la pàmfila de la Jana. Jana l'antílop; quina sort que té, la tia. Jana, la monja boja, la que no es dutxa, la que té una vida de pel·lícula i se'n sent orgullosa. Si pogués, es canviaria per la Jana!

S'acaben les piles del MP3. Se li acaben, a ell també, les piles. Tornen a envair-lo els crits de la seva mare i les explicacions desesperades del seu pare.

-S'ha acabat tot! -sent que diu l'home amb una convicció exageradament teatral. -. Me'n vaig a viure amb una persona, i a prendre tothom pel sac!

-I prou que sé qui és aquesta persona, mal parit! -exclama la seva mare -. I això sí que no t'ho perdono. Te'n podria perdonar moltes; te n'he perdonat moltes; però aquesta vergonya és massa grossa, cabró!

-Mercè, si us plau!

-Ni Mercè ni punyetes! Marxa d'aquesta casa i no tornis!

El Ferran no pot més. Surt de l'habitació amb un cop de porta. Arriba al menjador i es planta davant dels seus pares amb els ulls esbatanats.

-Què passa? -gemega, amb la veu esquerdada.

-Que què passa? El teu pare et dirà amb qui s'ha embolicat, criatura! - exclama la seva mare, sense mirar-lo, asseguda davant la taula del menjador, i subjectant-se el cap amb les mans -. Que t'ho digui ell mateix si té pebrots!

-Què passa, papa? Amb qui te'n vas?

-Jo... -titubeja, l'home

-Amb qui, papa? -insisteix en Ferran, i trenca a plorar com una criatura petita.

VII

Sabien que la guerra havia esclatat, però ignoraven l'acarnissament del seu verí. Per algun estrany efecte de la llum del dia, potser per la infinita bellesa del paisatge, vivien com si el Parc Nacional fos alguna mena de paradís capaç d'entendre els éssers més violents; com si la noblesa que ho amarava tot fos més poderosa que la buidor d'alguns cors humans. Feia tres setmanes que els havien comminat a fugir, i, de fet, els mancaven tres dies per marxar; tres dies i el Nkono se'ls enduria amb el Jeep a la capital; d'allà, un avió els portaria volant cap a París. Els seus pares estaven convençuts que tres setmanes no els posarien en perill; que tothom sabia que eren científics, servidors de la veritat, amants de la terra; que fos qui fos que es topés amb ells els respectaria. Amb tot el que va passar, la Jana va tenir l'oportunitat d'aprendre fins a quin punt la violència és capaç de brollar dels racons més misteriosos de la ment humana. Portem l'instint destructor als gens, i el rostre més benigne, en un no res, es pot convertir en una faç àvida de sang i d'humiliació. Som animals que juguen a ser humans. Som bèsties que a estones es disfressen d'àngels, i que tot d'un plegat recuperen la ràbia dels instints i esclafen els obstacles, siguin quins siguin aquests obstacles.

Eren les deu del vespre quan es van sentir els primers cops als porticons. En obrir la porta, un escamot de soldats, amb metralladores i fusells, va entrar de mala manera al menjador i va començar a destrossar-ho tot. La mare plorava. El pare les abraçava i intentava de dialogar amb els militars; van respondre-li els mots amb un tret al cap; un sol tret d'un dels fusells i es va desplomar. Així de fàcil; així d'increïble.

Els records se li fan borrosos. Li ve la imatge de la mare, de genolls, al costat del pare, que ja no respirava. Es veu ella mateixa, palplantada al menjador, amb les mans al cap, sense creure's el que estava succeint. Les parets de fusta, amb els quadres llençats per aquí i per allà. Els plats trencats. Les veus enèrgiques dels soldats. Després, uns cops i la sensació que li arrencaven la roba. La seva mare nua, agafada entre dos homes. I la Dahomey, arribant de cop i començant a maleir els militars com si volgués enviar-los tots els mals esperits de la sabana. Potser fou per això que les van deixar estar, nues, destruïdes, amb el cos mort del pare estès a terra enmig d'un bassal de sang. Potser per això els soldats van marxar maleint la Dahomey i mig calant foc a la casa.

VIII

Ensenya les fotos a la Rut, que les contempla amb expressió d'admiració. S'estan estirades al llit, damunt la flassada de color grana, i la Rut té el portàtil sobre les cames. Va passant les imatges amb el ratolí, aturant-se en les que li resulten més sorprenents.

-I aquí? Però si estàs despullada! -exclama divertida.

-Sí -riu ella -. És la bassa dels elefants; hi van cada dos per tres a remullar-se.

-I com és que no et posaves un banyador? -insisteix amb expressió de fàstic.

-No ho sé... -dubta -. Pensa que allà estàvem sols, no hi havia ningú.

-Ah... és clar! I els elefants no portaven banyador, oi? -fa; i riuen totes dues.

Del menjador estant, la mare de la Jana demana a la seva filla que s'acosti un moment.

-Me'n vaig a la piscina. Pregunta a la Rut si es vol quedar a sopar. Al congelador hi ha croquetes d'espínacs, no sé si li agradaran.

Quan torna a l'habitació, a la Jana, li fa l'efecte que la Rut s'apressa a tancar alguna finestra de la pantalla, però no en fa cas. Es limita a proposar-li que es quedi a sopar i li diu que després poden fer juntes els exercicis de matemàtiques. La Rut li respon que avui no pot, i que de fet ja se li està fent tard. Li agraeix que li hagi ensenyat unes fotografies tan impressionants i s'acomiada amb un somriure.

IX

-Hòstia, antílop, quin cul! -li etziba el Ferran, de bon matí, quan encara és a la vorera, davant de la reixa d'entrada a l'Institut -. De monja boja, res, eh tia! Quin cos!

-Què dius? -fa ella, sense comprendre'l.

Un cop al passadís, li fa l'efecte que totes les persones de la classe amb qui es va creuant la miren i li somriuen amb malícia. Li estranya, perquè el que normalment fan és ignorar-la. Intueix que alguna cosa no va bé.

En arribar a l'aula, la Rut la saluda, jovial, i li ensenya un full DIN-A4 amb la fotografia de la bassa dels elefants impresa.

-Què fas? -li demana la Jana, intentant d'agafar-li el full. La Rut, però, alça la mà amb agilitat i va dient que penjarà la seva imatge a l'aula, perquè de fet és un reflex de la natura que hi ha per allà a l'Àfrica i que ella coneix tan bé. I diu que no s'amoïni si se li veu el cul, perquè de fet tothom de la classe ja ha rebut per mail la fotografia.

X

Les burles duren fins a l'hora del pati. Després toca educació física: juguen a voleibol i fan cinc voltes a la pista. En acabat, mentre s'està dutxant, la Jana s'adona que algú li pren la tovallola que té penjada damunt la porta de fusta. Apaga l'aigua i camina fins al banc on hi tenia la bossa i la roba; tot ha desaparegut.

-Tia, tapa't, no siguis marrana! -li diu la Rut amb ironia.

-Quan em deixareu en pau?

-Pobrissona!

Busca sense èxit la roba per tots els racons. Al vestuari, ja no hi queda ningú i s'adona que arribarà tard a matemàtiques; li fa molta ràbia perquè les equacions de segon grau li costen excessivament. Sent un nus a la panxa pel rebuig humiliant que està patint i que no sap com solucionar. Té ganes de plorar, però se les reprimeix. Tremola de fred. Dóna un cop de puny a la porta del vestidor i mastega un renec. Després se li acut una idea.

Surt completament nua del vestidor. Avança tranquil·lament pel passadís que du al vestíbul de l'institut. Un conserge la descobreix quan comença a pujar les escales que condueixen a les aules de tercer.

-On vas així, noia! -cria, l'home; però resta tan contorbat que s'està palplantat, mirant-la, sense saber què fer. La Jana l'ignora i continua

caminant fins a la seva aula. El conserge reacciona i comença a córrer al seu darrere amb el rostre enrojolat i el cor desbocat. En sentir el crits de l'home, alguns professors surten de les aules i resten perplexos en veure la noia nua, que ja entra a la seva aula i que es dirigeix cap al pupitre enmig dels xiulets i dels crits de perplexitat dels seus companys de classe.

-Em pots dir què pretens? -li demana el professor de matemàtiques amb el rostre lívid.

-No res -li respon la Jana amb una certa tensió a la veu -. La meva roba ha desaparegut, però és igual, m'interessa seguir la classe.

Arriba de seguida la cap d'estudis amb una jaqueta, i es dirigeix, sense pronunciar ni un mot, fins a la Jana.

-Vine, que hem de parlar.

No s'arriba a esbrinar qui és que li ha pres la roba. A ella, però, l'expulsen tres setmanes.

XI

El veu de lluny, assegut davant la font del parc, i li sembla que és ell i que està plorant.

-Què et passa?

En Ferran alça el cap. La descobreix i arrufa el nas.

-No res. Deixa'm estar, "monja boja".

-No siguis ruc. Estàs plorant.

-I tu, expulsada per exhibicionista.

-En què quedem, sóc monja o sóc exhibicionista?

El noi resta confós i acaba rient.

-Vius per aquí? -insisteix ella.

-No n'has de fer res. Deixa'm tranquil.

La noia el contempla en silenci, al llarg d'uns segons. Després gira cua i s'allunya.

El primer dia d'institut, després de tornar del període d'expulsió, el Ferran se li acosta i li demana que no digui res a ningú sobre la seva plorera, que ningú mai no l'ha vist plorar, i que si vol que les coses li vagin millor li convé no xerrar més del compte.

El dia passa sense esvalot; els companys no li fan tant la guitza; els professors la miren amb aquells ulls que sembla que diguin "Ja la tornem a tenir aquí; qui ens havia de dir que es comportaria d'aquesta manera! A veure amb quina una ens surt ara!"; si més no, això és que li sembla, a ella, que pensen; i li sap greu que ningú no li hagi preguntat encara si la continuen molestant, si se sent a gust a l'institut, si és feliç. La seva mare es va preocupar molt per la seva bogeria; però un cop ella li va explicar que li havien amagat la roba, no ho va veure tan estrambòtic. La Jana, òbviament, mai no ha vist estrambòtic; però aquest món és així.

A tutoria toca parlar de les relacions sexuals. El tutor té força dificultats per a mantenir l'ordre en un tema que deriva fàcilment cap a les bromes fàcils.

-El pare del Ferran és "maricon"! -exclama bruscament un noi que manté un somriure burleta i que mira fixament el Ferran.

-Si tornes a dir això et trenco la cara! -crida el Ferran.

-És veritat! -crida un altre -. Ahir el vam veure agafa't de la mà d'un paio; i de tant en tant el petonejava.

-Que no viu amb la teva mare? -demana una noia.

-Es van separar! -crida una altra des de l'altra punta.

-Ui... doncs el Ferran anirà pel mateix camí, perquè això és genètic.

Esclaten tots en rialles i xiscles.

-Calleu tots, cabrons! -crida en Ferran, fora de si, enrojolant-se i mirant cap a totes bandes; després trenca a plorar.

-Ja n'hi ha prou! -exclama la Jana, amb la veu enrogallada de tan enfadada com se sent. Es posa dreta i comença a mirar els seus companys amb els ulls desorbitats com si estigués posseïda -. Sembla mentida que sigueu joves! Sou més antics que els vostres avis! Fins i tot a l'Àfrica, d'on jo vinc, les dones es podien casar entre elles; no hi havia cap problema amb això!

-No és veritat -fa la Rut -. Tothom sap que, a l'Àfrica, hi ha molt de masclisme; i que allà les dones estem oprimides. Com vols que ens creguem que deixen casar dones amb dones?

-Què en saps tu, d'estar oprimida? Tu, que et poses a gemegar si la teva mama no et dona diners per comprar-te modelets! -exclama estrafit una veu burleta -. Què en saps tu, de l'Àfrica? -afegeix -. Quantes Àfriques et penses que hi ha? No n'hi ha una! Saps quantes llengües s'hi parlen? Saps quantes tribus diferents hi ha? Al lloc on jo he viscut, algunes noies joves es casaven amb dones adultes per a poder tenir recursos pels seus fills. Ningú no les lapidava. Us penseu que tot el que surt a la tele és igual a tot el món?

-I com s'ho feien per engendrar els fills? No m'ho empasso! -fa la Rut, dissimulant un nerviosisme creixent.

-Amb algun amic -respon la Jana. -. Vosaltres només penseu a fer mal als diferents. Us fan riure els diferents; els trobeu patètics. A mi, el que em sembla patètic és que sigueu tots iguals! Totes amb els mateixos pantalons, ensenyant mig cul. Totes amb els cabells pentinats de la mateixa manera. Tots preocupats que no us vegin plorar, que no us trobin rars, que no us considerin tous. Ja estic cansada. Em feu fàstic! No puc més!

I surt corrents de l'aula. Avança pel passadís fins al pati. Arriba a la font i es renta la cara. Se sent estranya, diferent, com un extraterrestre en qualsevol planeta perdut de l'univers. On és el seu planeta? On és el seu món? ¿Fins quan haurà de conviure amb aquesta colla de brètols? Ara mateix se n'aniria de l'institut, de Barcelona, de Catalunya... Per què no ho fa? Ho podria fer! Sí. Fugirà. Caminarà cap a França, i després cap a més al nord; i si no li agrada el que hi troba, agafarà un vaixell d'amagatotis i tornarà a l'Àfrica, a Mara Pole, el cabdill de la tribu segur que la rebrà amb els braços oberts; i la seva mare ho acabarà entenent. Ho té tot decidit, fugirà. Demà mateix prepararà una maleta i fugirà.

Quan acaba de beure aigua i de recuperar la posició vertical, emboirada encara amb totes aquestes cavil·lacions, descobreix al seu darrere el Ferran, que la contempla amb atenció. El noi fa una expressió molt seriosa, com si tingués ganes de dir-li alguna cosa i no s'atrevis.

-Gràcies! -li diu el noi, finalment, amb un fil de veu.

Ella li respon que tot està bé, que no passa res, que no s'amoïni.

Ell titubeja i li acaba demanant que li parli de l'Àfrica, que li interessa qualsevol cosa que ella li pugui explicar; i que el perdoni per haver estat tan imbècil.

Ella resta muda. Se'l mira fixament, amb una expressió a mig camí entre la tristesa i la compassió. Interiorment, decideix que no fugirà demà; potser la setmana que ve, o l'altra. Després, com que és hora de classe, tots dos van a amagar-se en algun racó del pati, per a poder a xerrar tranquils, sense que ningú els molesti.